

Μάθημα: Ο γραπτός λόγος στο νηπιαγωγείο
Εαρινό εξάμηνο ακ. έτους 2023-24

ΜΑΘΗΜΑ 2^ο: Προφορικός - Γραπτός λόγος

Ο **προφορικός** και ο **γραπτός** λόγος διαφέρουν καθώς χρησιμοποιούνται σε διαφορετικές περιστάσεις επικοινωνίας, εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς και χρησιμοποιούν διαφορετικές μορφές γλωσσικής έκφρασης.

Η επιτυχία στην εκπαίδευση προϋποθέτει επιτυχή χειρισμό του γραπτού λόγου (σχολικός / επιστημονικός γραμματισμός)

Προφορικός λόγος	Γραπτός λόγος
Απροσχεδιαστος	Προσχεδιασμένος
Εμφανίζει συντακτικά ατελείς και ανολοκλήρωτες προτάσεις	Ολοκληρωμένες συντακτικά προτάσεις
Παρατακτική σύνδεση	Υποτακτική σύνδεση
Ενεργητική σύνταξη	Παθητική σύνταξη
Επαναλήψεις	Μονολογική διάσταση
Το νόημα θεμελιώνεται από τη συνεχή αλληλεπίδραση <u>κειμενικών</u> και <u>εξωκειμενικών</u> , άμεσα παρόντων, <u>καταστασιακών παραγόντων</u> (επιτονισμός, εκφράσεις και κινήσεις σώματος, άμεσα ορατά στοιχεία της περίπτωσης, κοινές γνώσεις)	Απόσταση από το άμεσο, φυσικό πλαίσιο της περίπτωσης Απόσταση μεταξύ πομπού και δέκτη
> <u>Πλαισιωμένος</u> άμεσος, απλός, καθημερινός διαλογικός	> <u>Αποπλαισιωμένος</u> εκτενής, σύνθετος, επεξεργασμένος μονολογικός

Αρχάκης, Α. (2011). Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων. Αθήνα: Πατάκης.

- Βασικές Διαπροσωπικές Επικοινωνιακές Ικανότητες

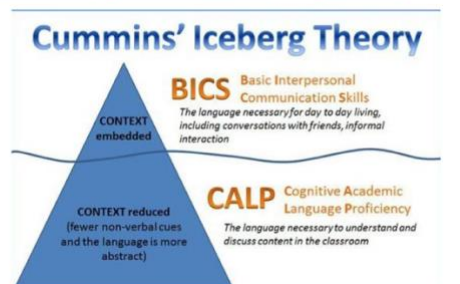
Basic Interpersonal Communications skills (BICS)

Η γλώσσα που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή ζωή, π.χ. συζητήσεις με φίλους, στο παιχνίδι, στις διαπροσωπικές επαφές.

- Γνωστική/ Ακαδημαϊκή Γλωσσική Ικανότητα

Cognitive Academic Language Proficiency (CALP)

Η γλώσσα που απαιτείται για την κατανόηση και τη διαπραγμάτευση του γνωστικού περιεχομένου στη σχολική τάξη.

Μαθαίνω να μιλώ σημαίνει: μαθαίνω να επικοινωνώ κατάλληλα σε ποικιλία περιστάσεων και περιβαλλόντων χρησιμοποιώντας εύστοχα τον προφορικό λόγο.

Μαθαίνω να διαβάζω και να γράφω σημαίνει: μαθαίνω να επικοινωνώ κατάλληλα σε ποικιλία περιστάσεων και περιβαλλόντων χρησιμοποιώντας εύστοχα τον γραπτό λόγο . Στο βαθμό που το πετυχαίνω αυτό είμαι εγγράμματος. Δηλαδή, κατανοώ σε βάθος τα γραπτά κείμενα, μπορώ να τα αξιοποιήσω στην καθημερινή ζωή μου, στην επιστήμη και την εργασία μου, αντιλαμβάνομαι και διακρίνω τις ιδεολογικές φορτίσεις των κειμένων και, τέλος, μπορώ να συνθέσω τα δικά μου κείμενα με τρόπο εύστοχο.

Στο μάθημα γίνεται μια εισαγωγή και μια γενική επισκόπηση ενός θέματος. Δεν «παραδίδεται» η ύλη των εξετάσεων. Στο βαθμό που το μάθημα είναι εύστοχο προσφέρονται λόγοι να αναρωτηθούν οι φοιτήτριες/ές, να ερευνήσουν και να συνεχίσουν να μαθαίνουν αξιοποιώντας τις δυνατότητες που παρέχονται από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου μας ή το διαδίκτυο.

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης:

1. Ένα SMS είναι γραπτός λόγος ή προφορικός λόγος; Μια διάλεξη είναι γραπτός λόγος ή προφορικός λόγος;
2. Στο νηπιαγωγείο δεν διδάσκουμε γραφή κι ανάγνωση. Για ποιο λόγο μας απασχολεί ο γραπτός λόγος; Τι κατάλαβα από το σημερινό μάθημα για τον τίτλο του μαθήματος;
3. Ένας μετανάστης μετά από κάποια χρόνια μιλά με άνεση τη γλώσσα της χώρας υποδοχής και μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην καθημερινή του ζωή. Μπορούμε να πούμε πως είναι εγγράμματος πλέον στη δεύτερη γλώσσα;
4. Η διάκριση του Cummins πώς μπορεί να μου χρησιμεύσει στην οργάνωση δραστηριοτήτων γλώσσας τόσο για όλα τα παιδιά της τάξης όσο και για τα παιδιά που η ελληνική είναι δεύτερη γλώσσα τους;
5. Μπορώ να εξηγήσω με απλά λόγια τι σημαίνει «πλαισιωμένος» και τι «αποπλαισιωμένος» λόγος;
6. Πώς συνδέεται η έννοια του πολιτισμικού κεφαλαίου του Bourdieu με όσα συζητήσαμε για τον προφορικό και το γραπτό λόγο;